

EZEQUIEL

(Echequié)

Echequié nangoxetü rü Tupanaxü nadau

1 ¹⁻³Rü yexguma marü 5 ga taunecü Babiróniaanewa nayexmagu ga ãëxgacü ga Yoachüü ga yéma nax nagagüaxü, rü choma i chacherdóte i Echequié ya Búchi nane rü yema Yudfugü ga Babiróniaanewa nagagüxütanüwa chayexma ga natü ga Quebáracutüwa. Rü yexguma ga choma rü 30 ga taunecü choxü nayexmagu rü wüxi ga ngunexü meama norü ägümücü ga tauemacü (yúniu) arü 5 ga ngunexüga rü ngürüächi cháuxcax ningena ga daxüguxü ga naane rü Tupanaxü chadau. ⁴Rü to ga nüxü chadauxü nixí ga wüxi ga buanecü ga ixäuxemacü ga nörtewaama ne ücü. Rü wüxi ga taxü ga caixanexüwa nangox ga wüxi ga üxüema ga äëmacürüxü ixüxü. Rü norü guxücüwawa rü poräcü nangóone. Rü yema üxüemaarü ngäxüwa rü yéma nayexma ga wüxi ga taxacü ga ñoma bróücherüxü iyäuxracüüxü. ⁵Rü yemaarü ngäxüwa rü nayexma ga ägümücü ga taxacü ga naduüxügüraxüxü. ⁶Rü wüxichigü ga yema rü naxägümücüpexátü rü naxägümücüchametü.
.....

¹⁰Rü nachiwegü ga yema ägümücü ga naduüxügüraxüxü rü ñäcü nixí: rü yema nachametü ga napexewaama üxü rü nanaduüechiweraxü, rü yema norü tügünecüwawaama üxü rü nanaxaichiweraxü, rü yema norü toxowecüwawaama üxü rü nanatuiruchiweraxü, rü yema naxcaxwena üxü rü nanaxïyüchiweraxü.

¹¹Rü taxre ga naxpexátü rü nangenagü rü nügüwa nayaxüxgü rü guma náí ga taxre rü naxünearü düxruxü nixígü.

¹²Rü yexguma inaxüxgu rü nügüpexewaama naxí yema Tupanaarü pora ínamugüxüwaama. Rü tama nügüweama naxí.

.....

¹⁵Rü yexguma nüxü chadawenügu ga yema naduüxügüraxüxü, rü wüxichigüxütawa rü nüxü chadau nax yexma waixümüanegu naxüxü ga wüxi ga bochicuxü.

.....

²⁰Rü yema naduüxügüraxüxü rü ngextá Tupanaarü pora ínamugüxüwaama naxíxichitanü. Rü yema bochicuxü rü wüxigu namaxä nayachüxächitanü yerü yema bochicuxü

rü yema naduũxũgüraxũxũũnearü datama nixĩgü. ²¹Rü yexguma naxĩãxãchitanüga yema naduũxũgüraxũxũrü yema bochicuxũrü ta naxĩãxãchitanü. Rü yexguma íyachaxãchitanüga yema naduũxũgüraxũxũrü yema bochicuxũrü ta inayachaxãchigü. Rü yexguma yachũxãchitanüga yema naduũxũgüraxũxũrü yema bochicuxũrü ta wũxigu namaxã nayachũxãchitanü, yerü yema bochicuxũrü yema naduũxũgüraxũxũũnearü datama nixĩgü. ²²Rü naétüwa ga yema ágüümücü ga naduũxũgüraxũxũrü ga naanetüwe rü nichipetümare rü guxüma namexechi.

.....

²⁶Rü yema naanetüweétüwa nüxũ chadau ga wüxi ga taxacü ga natochicaxũraxũxũ ga nuta ga mexechicü ya chafírunaxcax ixĩxũ. Rü yema tochicaxũwa narüto ga wüxi ga naduũxũraxũxũ. ²⁷Rü yema naayearü daxüwaama rü niyaxura ñoma wüxi i bróũche i iguxũruxũ. Rü naayetüüwaama rü ñoma wüxi i üxiemaruxũ nixĩ. Rü guxücüwawa rü poraãcü nangóone. ²⁸Rü yema norü yaxura rü ñoma chirapaema i pucügu nüxũ idauxũruxũ nixĩ. Rü yemaacü nixĩ ga chauxcax nangóxũ ga norü üüne ya Cori ya Tupana. Rü yemaxũ chadauxgu rü ñaxtíanegu chanangücuchi.

Tupana rü Echequixũ nayaxu norü puracütanũxũruxũ

2 ¹Rü ñuxũchi nüxũ chaxĩnü ga wüxi ga naga ga ñaxũ choxũ: “Pa Yatüx iinachi erü tá cumaxã chidexa!” ñaxũ.

²Rü yexguma chomaxã iyadexayane rü choxna nangu ga Tupanaãxẽ, rü choxũ inachixẽxẽ. ³Rü nüma ga Tupana rü ñanagürü choxũ: “Cumax, Pa Yatüx, rü tá cuxũ natanüwa chamu i ngẽma cutanũxũgü i Iraétanũxũ i tama chauga inüexũ. Rü nümagü rü ñuxma rü ta nüxcüma ga norü oxigürüütama tama chauga naxĩnüe. ⁴Rü nümagü i ngẽma duũxũgü rü yema norü oxigü ga tama chauga inüexũruxũ tama choxũ nacuauxgüchaũ. Rü ngẽmatanüwa tá nixĩ i cuxũ chamuxũ nax namaxã nüxũ cuyarũxuxũcax i ñaa chorü ore. ⁵Rü ngẽma duũxũgü i tama irũxĩnüechaũxũ rü ngẽxguma cuxũ inaxĩnüegu rüexna tama cuxũ inaxĩnüegu natürü tá nüxna nacuauxãchie nax natanüwa marü nangexmaxũ i chorü orearü uruxũ. ⁶Rü cumax, Pa Yatüx irü taxú i nüxũ cumuũxũ, rü taxú i naxcax cumuũxũ ega cuxũ naxãxünegügu rü woo cuxũ nanguxgu i ñoma wüxi i tuxchinawe cuxũ chixgurũxũ! iRü taxú i curümaãchixũ ega nuchiweãcü cuxna nadaugügu i ngẽma duũxũgü i tama irũxĩnüechaũxũ! ⁷iRü cumax rü namaxã nüxũ ixuama i ngẽma chorü ore rü woo tama cuxũ inaxĩnüegu! Erü nüma rü tama irũxĩnüechaũxũ nixĩgü”, ñanagürü choxũ.

.....

Tupana rü Echequixũ namu nax dauxütaeruxũ yixĩxũcax

3 ¹⁶Rü yexguma 7 ga ngunexũguwena rü nüma ga Cori ya Tupana rü chomaxã nidexa rü ñanagürü: ¹⁷“Pa Yatüx, choma rü cuxũ ichamu nax dauxütaeruxũ quixĩxũcax natanüwa i

ngẽma Iraétanũxũgũ. Rũ ngẽxguma
taxacũrũ orexũ cumaxã chixuxgu irũ
namaxã nũxũ ixu i ngẽma chorũ ore nax
ngẽmaãcũ nũxũ nacuxgũxũcax!

¹⁸Dũcax, rũ ngẽxguma chi chomax
cumaxã nũxũ chixuxgu nax wũxi i duũxũ
i chixri maxũxũmaxã chaxueguxũ i
poxcu rũ cumax rũ tama cunaxucuxẽgu
nax nũxũ naxoxũcax i ngẽma norũ
chixexũ, rũ nũma rũ tá nayu nagagu i
norũ chixexũ. Natũrũ i chomax rũ tá
cuxna chaca naxcax i ngẽma duũxũ erũ
tama cunaxucuxẽ. ¹⁹Natũrũ ngẽxguma
chi cuma rũ ngẽma duũxũ i chixri
maxũxũ cuxucuxẽgu nax nũxũ
naxoxũcax i ngẽma nacũma i chixexũ rũ
nũma rũ tama nũxũ naxoxchaũgu, rũ
ngẽma norũ pecádugagu tátama nayu.
Natũrũ i cuma rũ taxucaxtãma cuxna
chaca rũ tá cumaxũ. ²⁰Rũ ngẽxguma chi
wũxi i duũxũ noxri mea maxũxgu natũrũ
yixcũama rũ nũxũ naxoxgu i ngẽma
maxũ i mexũ, rũ ngẽxguma cuma rũ
tama cunaxucuxẽgu rũ nũma rũ norũ
chixexũgu tá nayu. Rũ yema mexũ ga
noxri naxũxũ rũ chopexewa rũ taxũtãma
ínanapoxũ. Rũ nũma rũ norũ
chixexũgagu tá nayuama, natũrũ i
choma rũ tá cuxna chaca naxcax i ngẽma
duũxũ erũ tama cunaxucuxẽ. ²¹Natũrũ i
cumax, rũ ngẽxguma chi cunaxucuxẽgu
ya yimá duũ nax tama chixexũ
naxũxũcax rũ nũma rũ cuxũ inaxĩnũgu
nax tama wena chixexũ naxũxũ rũ tá
namaxũ erũ cuga naxĩnũ. Rũ cuma rũ tá
ta cumaxũ”, ñanagũrũ choxũ ga Tupana.

.....

5 ⁵Rũ nũma ya Cori ya Tupana rũ
ñanagũrũ choxũ: “Dũcax ya yima
ĩane ya Yerucharẽũ. Rũ choma nixĩ ga

chanataxẽẽxũ natanũwa ya yima naigũ
ya ñanegũ ya togũ i nachixũanecũãx.

⁶Natũrũ yema norũ duũxũgũ ya yima
ĩane ya Yerucharẽũ rũ chomaxã nanue
rũ tama naga naxĩnũechaũ i chorũ
mugũ rũ ucuxẽgũ. Rũ guxũnema ya
yima naigũ ya ñanegũ ya pexna
ngaicamanearũ duũxũgũarũ yexera
chixri namaxẽ rũ tama naga naxĩnũe i
ngẽma chorũ mugũ rũ chorũ ucuxẽgũ.
⁷Rũ ngẽmacax i chomax ya Cori ya
Tupana rũ ñachagũrũ: ‘Pemax rũ guxũ i
togũ i duũxũgũ i pexna ngaicamaxũarũ
yexera tama ipexĩnũechaũ rũ tama naga
pexĩnũe i ngẽma chorũ mugũ rũ bai
peyanguxẽẽgũchaũ i ngẽma togũ i
nachixũanegũarũ mugũ.’ ⁸Rũ ngẽmacax
i choma ya Cori ya Tupana rũ nũxũ
chixu rũ ñachagũrũ: ‘Choma rũ tá ta
pemaxã chanu, Pa Yerucharẽũcũãxgũx,
rũ tá pexũ chapoxcue napexewa i
ngẽma togũ i nachixũanecũãxgũ. ⁹Rũ
ngẽmacax tá perũ chixexũgũgagu
poraãcũ pexũ chapoxcue. Rũ ñaa poxcu
i ñuxma tá pexcax íchanguxẽẽxũ rũ
yema poxcu ga ñpama namaxã pexũ
chapoxcuxũarũ yexera tá nixĩ rũ
ñaaawena rũ nataxutãma i
nangexgumaraxũxũ i poxcu.

.....

¹⁴Rũ chomax, Pa Yerucharẽũcũãxgũ
rũ tá nagu chapogũ ya yima perũ ñane.
Rũ ñpatagũ ya rüyitaxũnexcitatama tá
nixĩ ya nũxũ pedauxũne. Rũ ngẽmaãcũ
tá guxũ i togũ i nachixũanepexewa pexũ
chaxãneexẽxẽ nax pexũ nadaugũxũcax i
guxũma i nua chopetũxũ. ¹⁵Rũ
ngẽxguma ngẽma perũ chixexũgagu
poraãcũ pexũ chapoxcuego rũ guxũarũ
cugũruxũ tá pixĩgũ. Rũ guxũma i ngẽma

togü i nachixũane i pexna
ngaicamaxũarü dauxcüraxũruxũ tá
pixĩgü. Rü choma ya Cori ya Tupana rü
nũxũ chixu i ngẽma. ¹⁶Rü choma rü
taxũtama i taiya tá pexcax íchanguxẽxẽ
rü ñoma chuxchi ya pexũ cúxũnerũxũ tá
pexũ nadai. Rü ngẽma taiya rü tá
poraãcü nitachigü rü ngẽmagagu tá
dũxwa pengebüe. ¹⁷Rü aixcũma pexcax
tá íchananguxẽxẽ i taiya rü daweanerü
yu. Rü ngẽma tá chanamugü i aigü i
pexacügü tũxũ ngõxcuxũ. Rü ngẽmaãcü
tá tagux ya pexacügü. Rü
ngẽxgumarũxũ ta ngẽma tá chanamugü
i perü uanügü nax muxema i pema rü
daigu peyuexcax. Rü Choma ya Cori ya
Tupana chanaxunagü i ngẽma.”

.....

7 ⁵⁻⁶“Rü choma ya Cori ya Tupana rü
nũxũ chixu rü ñachagürü: ‘Dũcax,
Pa Yerucharéücüãxgũx, rü marü
ningaica i ngẽma guxchaxũgü i nügũwe
ãgũxũ i tá pexcax íchanguxẽxẽxũ. Erü
nataxũchi i perü chixexũgü rü
ngẽmacax i ñuxma rü dũxwa poxcu
pemaxã chaxuegu.

.....

**Tupana rü Yerucharéücüãxgũna naca
norü chixexũcax**

²³Rü cumax, Pa Echequiéx irü wũxi
ya cadéna ínamexẽxẽ naxcax i chorü
duũxũgü i Yerucharéücüãxgũ! Erü tá
chanapoxcue naxcax nax poraãcü
namáetaxũxũ. Rü yima norü ñane ya
Yerucharéü rü poraãcü chixexũmaxã
nanapá. ²⁴Rü choma tá ngẽma
chanamugü i to i nachixũanecũãx i
duũxũgü i chixecũmaxũ nax
ngẽmamaxã yayoraãxũcax ya napatagü

i ngẽma Yerucharéücüãxgũ. Rü
ngẽmaãcü tá chayanaxoxẽxẽ nax nügü
yacuaxũũgũxũ i ngẽma yatügü i muarü
ngẽmaxũãxgũxũ. Rü ngẽma
Yerucharéücüãxgũarü nachicagü i nawa
norü tupanachicũnãxãgũxũ
yacuaxũũgũxũ, rü tá chanamu i ngẽma
norü uanügü nax nagu napogüexũcax.
²⁵Rü nüma i Yerucharéücüãxgũ rü
poraãcü tá namuũe. Rü ngẽmacax tá
naxcax nadaugü nax norü uanügü
namaxã irüngüxmüexũ. Natürü ngẽma
norü uanügü rü taxũtama naga naxĩnue.
²⁶Rü nügũwe tá naxãgü i ngẽma
chixexũgü i Yerucharéücüãxgũcax
ínguxũ. Rü ngẽxgumarũxũ ta i ngẽma
nachicagü i chixexũ rü tá nügũwe
naxãgü. Rü tá naxcax nadaugü i wũxi i
chorü orearü uruxũ nax ngẽma namaxã
nũxũ ixuxũcax nax taxacũchiga yixĩxũ i
ngẽma ngupetũxũ. Natürü i ngẽma rü
tá natũcaxmamare nixĩ. Rü nataxutãma
i chacherdótegü i nangüexẽxẽxũ rü bai i
yaxguãxgü i tayaxucuxẽgũxũ. ²⁷Rü
nüma ya Yudaanecũãxarü ãẽxgacü rü
ñoma nayutanũxũrũxũ tá ngechaũ nũxũ
nangu. Rü ngẽma ãẽxgacü nane i
duũxũgũmaxã icuáxũ rü tá ta ngechaũ
nũxũ nangu. Rü nüma i
Yerucharéücüãx i duũxũgü rü norü
muũmaxã tá nidũxru. Rü ngẽma nax
ñuxãcü tama mea namücügũmaxã
ínacuãxgũxũãcü tátama namaxã
ichacuãx. Rü ngẽmatama poxcu i
namücügũmaxã naxuegugũxũãcü
tátama chanapoxcue. Rü ngẽmaãcü tá
nixĩ i nũxũ nacuãxgũxũ nax choma rü
Cori ya Tupana nax chixĩxũ”,
ñachagürü.

.....

**Tupana rü Echequixü nanawex nax
ñuxácü tá napoxcuaxü ya
Yerucharéücüâxgü**

9 ¹Rü yema ñaxguwena rü nüxü chaxĩnü ga wüxi ga naga ga tagaxü ga choxmaxchiëwa ñaxü: “Marü ínangügü i ngëma tá naxçax íyaxüâchixü ya yima ñane nax nagu napogüexüçax. Rü wüxichigü i ngëma norü uanügüarü churaragü rü naxmexgu nayange ya naxne ya namaxã tá nadaiane ya yima ñanearü duñxügü”, ñaxü. ²Rü ñuxüchi nüxü chadau ga 6 ga yatügü ga guma Tupanapatagu chocuxü nawa ga yema norü ñax ga dauxchitawaama üxü ga nórtewa. Rü wüxichigü ga yema yatü rü nayange ga wüxi ga maxeruxü. Rü yemaarü ngäxütanü nixüchigü ga wüxi ga yatü ga línuchimaxã äxchiruxü. Rü norü goyexüwa nayangacuchiweü ga norü ümatüruxü. Rü yema yatügü rü Tupanapatawa nichocu, rü yema amarearü guchicaxü ga bróüchenaxçaxütawa nayachaxächitanü. ³Rü Tupanaarü üüne rü nüxna nayachüxächi ga yema taxre ga ixäxpexátüxü ga noxri norü ngäxüwa nayexmaxü, rü Tupanapataarü ñaxwaama naxü. Rü nüma ga Cori ya Tupana rü naxçax naca ga yema yatü ga línuchimaxã äxchiruxü ga norü goyexüga ümatüruxü ingexü. ⁴Rü ñanagürü nüxü: “Iëcü, nagu ixüâgüchigü ya daa ñane ya Yerucharéü rü yaxüégacatü i guxüma i ngëma duñxügü i ñaa ñanearü chixexügagu ngechaügüxü rü ngüxü ingegüxü!” ñanagürü. ⁵Rü yemawena nüxü chaxĩnü

ga Cori ya Tupana nax yema togü ga yatügüxü ñaxü: “iRü ngëma yatüwe pixixütanü nawa ya daa ñane! Rü guxüma i ngëma duñxügü i ngeégacatüxü irü penadajix! iRü taxütáma nüxü pengechaxü rü bai tá i pexü nax nangechaütümüxügüxü! ⁶iRü chopatawa tá ipenaxügü nax penadajixü rü guxütáma pedai rü yaxguâxgü, rü ngextüxügü, rü paxügü, rü buxügü, rü ngexügü! iNatürü taxütáma nüxü pedáu i ngëma áégacatüxü!”, ñanagürü. Rü yemaacü inanaxügü nax nadaiaxü ga yema yaxguâxgü ga Tupanapatamaxã icuaxgüxü. ⁷Rü yemawena rü nüma ga Cori ya Tupana rü yema yatügüxü namu rü ñanagürü nüxü: “iRü nagu pichocu ya yima chopata rü yuexümaxã penaxãüâchixëxë! Rü duñxügü i yuexümaxã penapaxëxë i nañxtü!” ñanagürü. Rü nüma ga yema yatügü rü ínachoxü rü inanaxügü ga nax nadaiaxü ga yema ñanecüâx ga duñxügü. ⁸Rü yema ínaxügüyane rü chaxicatama íchayaxü. Rü yexguma ga choma rü ñaxtüanegu chanangücuchi rü poraäcü changechaüácüma aita chaxü rü ñachagürü: “Pa Corix, rü ñuxma nax yima ñane ya Yerucharéücüâxgümaxã nax cunuxü ñrü tá cunadajixü i ngëma noxretama i Iraétanüxü i ngëma yaxügüxü?” ñachagürü. ⁹Rü nüma ga Cori ya Tupana rü choxü nangäxüga rü ñanagürü: “Ngëma Iraéanecüâxgü rü ngëma Yudaánecüâxgüarü pecádu rü nataxüchi. Rü ngëma nachixüane rü máetagüxümaxã nanapá. Rü yima ñane ya Yerucharéüwa rü norü duñxügü rü chixeäcü nügümaxã inacuaçgü. Rü nüma nagu naxñüegu rü marü nüxna

chixũ i ngẽma nachixũane, rü ngẽmacax
tama nüxũ chadau i ngẽma naxügüxũ.

¹⁰Natürü taxütáma choxũ
nangechaütümüxũ i ngẽma duũxügü, rü
nüxna tá chaca naxçax ga yema ñuxäcü
chixri nax namaxẽxũ”, ñanagürü.

.....

Yerucharéücüäx i duũxügüarü poxçu

11 ¹Rü nüma ga Tupanaäxẽ i
Üünexũ rü choxũ
nayachüxächixẽxẽ rü Tupanapataarü iäx
ya éstewaama üxüwa choxũ naga ga
Yerucharéüwa. Rü yema iäxwa
nayexmagü ga 24 ga yatügü. Rü
yematanüwa nüxũ chacuáxũ nixĩ ga
Yaachanía ga Achúru nane rü ga Peratía
ga Benaía nane. Rü nümagü rü
Yerucharéücüäxarü äëxgacügü nixĩgü.

.....

Tupana rü Echequiémaxã nüxũ nixu nax wena táxarü nachixũanecax nanawoeguxëäxũ i Iraétanüxügü

¹⁴Rü nüma ga Cori ya Tupana rü
wenaxarü chomaxã nidexa rü ñanagürü
choxũ: ¹⁵“Rü ngẽma Iraétanüxũ i
Yerucharéüwa yaxügüxũ rü nidexagü
nachiga i ngẽma natanüxũ i
Iraéanecüäxgü i to i nachixũanegu
woonexũ rü ñanagürügü: ‘Rü ngẽma
tatanüxügü i to i nachixũanewa gagüxũ
rü Tupana ngëxma nanawoone yerü
poraäcü chixri namaxẽ. Rü ñuxma i
ngẽma norü naane rü tóxrü nixĩ erü
Cori ya Tupana tüxna nanaxã’,
ñanagürügü. ¹⁶Natürü i cumax, Pa
Echequiéx, rü tá ngẽma Iraétanüxũ i to i
nachixũanegüwa gagüxümaxã nüxũ
quixu i chorü ore i ñaxũ: ‘Rü woo

ngẽma to i nachixũanegügu pexũ
chawoone, natürü taxütáma guxügucax
nixĩ. Erü ngẽma nachixũanegü i naga
pewoonexüwa rü chomatátama nixĩ i
pemaxã changexmaxũ’, ñachagürü.

¹⁷iRü ngëxgumarüxũ ta namaxã nüxũ
ixu i ñaa to i chorü ore i ñaxũ! ‘Ngẽma
nachixũanegü ga naga nawoonexüwa rü
tá chananutaquẽxe rü wena tá nüxna
chanaxã i ngẽma Iraéane nax noxrü
yixĩxüçax. ¹⁸Rü nümagü rü tá nawoegu
rü tá naga napogüe i guxüma i ngẽma
naxchicünaxägü ga üpa nüxũ
yacuaxüügüxũ. Rü ngẽmaäcü tá nüxũ
narüxoe i ngẽma nacüma i chixexũ.

¹⁹Rü choma rü tá chanaxüchicüxü ya
yima norü maxüne ya taixüne ñoma
nutarüxũ. Rü nüxna tá chanaxã ya wüxi
ya maxüne ya ngexwacaxüne rü
ngexwacaxüxũ i naäxẽ tá nüxna chaxã.

²⁰Rü ñuxüchi tá naga naxünue i chorü
mugü rü tá naga namaxẽ. Rü nümagü
rü tá chorü duũxügü nixĩgü, rü choma
rü tá norü Tupana chixĩ. ²¹Natürü ya
yixema naga maxëamaxe i ngẽma
nacüma i chixexũ i naxchi chaxaixũ, rü
choma rü tá ngẽmacax tüxna chaca. Rü
choma ya Cori ya Tupana nixĩ i ngẽma
ñachaxũ.’”

Cori ya Tupanaarü üüne rü Yerucharéüna nixügachi

²²⁻²³Rü yema ixäxpexátüxũ rü naxügü
rü yema ibochicüxũ rü nawe
nayachüxächitanü. Rü yema Tupanaarü
üüne ga naétügu chüxüxũ rü nüxna
nixügachi ga guma ñane ga Yerucharéü.
Rü norü éstewaama yexmane ya
maxpüneétiwa nayachaxächi. ²⁴Rü
ñuxüchi ga yema Tupanaäxẽ i Üünexũ

rü choxũ niga rü Babiróniaaneçax choxũ natáeguxêxê natanüwa ga yema chautanüxũgü ga yéma gagüxũ. Rü guxũma i ngêma ñuxma nüxũ chixuxũ rü yema nixĩ ga Tupanaãxê i Üünexũ choxũ nüxũ dauxêêxũ ga yexguma choxũ nangoxetüxêêgu. Rü yemawena rü inayarütaxu. ²⁵Rü ñuxũchi ga choma rü yema chautanüxũgü ga Babiróniaanewa gaguxũmaxã nüxũ chixu ga guxũma ga yema Tupana choxũ nüxũ dauxêêxũ.

.....

Yerucharéücüãxgü rü tama

Tupanamaxã nixaixcümagü

16 ¹Rü nüma ga Cori ya Tupana rü chomaxã nidexa rü ñanagürü: ²“Rü cumax, Pa Yatüx, rü chanaxwaxe ya yima ñane ya Yerucharéümaxã quidexa nachiga i ngêma taxũ i chixexũ i naxüxũ. ³Rü ñacurügü tá nüxũ ya yima ñane ya Yerucharéü: ‘Rü ñaa nixĩ i ngêma Cori ya Tupana cumaxã nüxũ ixuxũ. Rü yexguma noxri cunogoxgu, Pa Yerucharéüx, rü Canaáüarü naanewa nixĩ ga cunogóxũ. Rü cunatü rü Amoréutanüxũ tixĩ, rü cué rü Itítatanüxũ tixĩ. ⁴Rü yema ngunexũ ga nagu cunogóxũgü rü taxúema cuxũ tiwíexũ rü taxúema cuxũ taxaiya, rü taxúema yucüramaxã cuxũ tachaxüne, rü taxúema cuxũ tinajãpetünaçã. ⁵Rü taxúeaxũma cungechaütümüxũ, rü taxúema cuxçax taxoégaãxê ga mea cuxũ nax tamexêêgüxũçax. Rü yema ngunexũ ga nagu cunogóxũgü rü yéa naanewa cutãxmare yerü ga duüxũgü rü cuwa naxãũxãxgü. ⁶Natürü ga chomax rü cuxütawa chaxüpetü rü cuxũ chadau

ga nagüetü nax cuxüxũ rü yemaçax choxũ cungechaütümüxũ rü cuxũ chamaxêxê.

.....

⁸Rü yemawena rü wena cuxütawa chaxüpetü rü cuxũ chadau ga marü nax cuyaxũ rü âmücügu nax curüxínüxũ. Rü ñuxũchi wüxi ga mámüxũ ga naxchirumaxã cuxũ chidüxü yerü cunexchiru. Rü ñuxũchi cumaxã chaxüga rü cumaxã nüxũ chixu nax choxrü quixixũ. Rü choma ya Cori ya Tupana nixĩ i cumaxã nüxũ chixuxũ i ngêma.

.....

¹³Rü yemaacü, Pa Yerucharéüx, rü cugü ícurüme namaxã i úiru rü diêrumü. Rü yema cuxchirugü rü chédanaxçax nixĩ, rü línuchi ga meama ixümatüxũ nixĩ. Rü yema ñna ga cunogóxũ rü imexũ nixĩ. Rü yemaacü yexera cumexechi rü ãëxgacü naxmaxwa cunu. ¹⁴Rü guxũ i nachixüanewa rü cutachiga erü cumexechi. Rü taxuwama cunañuxraxũ erü chomatama nixĩ ga cuxũ changaxãêxũ. Rü choma ya Cori ya Tupana nixĩ i cumaxã nüxũ chixuxũ i ngêma. ¹⁵Natürü ga cumax rü curü memaxã cugü quicuaxüxũ. Rü yemaacü yema cuchiga ga mexũmaxã wüxi ga nge ga ngeãxêcü cugü quixixêxê, rü guxũma ga duüxũgü ga yéma chopetüxüna cugü cuxã.

.....

³⁸Rü ñuxma nax choxna cungeãêxũ rü cumáetaxũ, rü ngêmaçax cumaxã chanu rü tá cuxna chixügachi nax cuyuxũçax’ ”, ñanagürü.

.....

Wüxichigü i duüxü rü nanaxwaxe nax
Tupanapexewa norü maxüna nadauxü

18 ¹Rü nüma ga Cori ya Tupana
chomaxä nidexa rü ñanagürü:

.....

⁴“Rü guxüma i duüxügüarü maxü rü
choxmexwa nangexmagü woo yaxü rü
buxügü. Rü yíxema chixexü úxe rü
tümaarü chixexügagu tátama tayu. ⁵Rü
yíxema aixcüma mexe, rü guxāmaxā
tixaixcüma rü aixcüma wexguxü taxü.

.....

⁹Rü nagu tamaxü i chorü mugü rü
aixcüma tayanguxēxē. Rü yíxema tixí ya
aixcüma mexe, rü ngēmacax taxütāma
tüxü chapoxcu. Rü choma ya Cori ya
Tupana nixí i nüxü chixuxü i ngēma.

¹⁰⁻¹³Natürü ngēxguma chi yimá yatü ya
mecü nüxü nangexmagu ya wüxi ya
nane ya tama nanatürüxü mea maxüci,
natürü wüxi ya nuxwaxecü rü
máxwaxecü yixíxgu, rü yima nane rü
norü chixexügagu tátama napoxcu. Rü
yima nane rü ngēxguma chi natanügu
naxāxgu i ngēma maxpúnetapexegüwa
chibüexü rü ngēmaäcü norü

tupanachicünañāgüxü icuaxüüñgüxü,

rü chi toguexü yapuxmaxgu,

rü chi yíxema ngearü diēruāñgüxe

rü tüxü nataxuxemaxā chixri

inacuāxgu,

rü chi toguexaxü nangíxgu,

rü chi tama tüxü natāeguxēñāxgu i

tümaarü ngēmaxü i ngēma

tümaarü ngetanüñcax nüxna

taxāgüxü,

rü chi tupanenetagügu yaxoōxgu,

rü chi naxüāxgu i ngēma chixexü i

naxchi chaxaixü,

rü chi norü diēru toguena ngíxü
naxāxgu nax ngēmaäcü tüxü
nangíñcax rü tacü i ngürü
üētüñcax ñacaxñcax,

rü yima nane ya ngēmaäcü chixri
maxüci rü ngēmacax aixcüma tá nayu
rü nagagu tátama nixí i ngēma.

¹⁴Natürü ngēxguma chi yimatama yatü
ya chixri maxüci nüxü ngēxmagu i
wüxi ya nane ya nüxü daücü i guxüma i
nanatüarü chixexügü, natürü tama nagu
yaxüxgu i ngēma nanatüciüma rü
taxucüriüwa nanatüarü chixexügügu
nayu. ¹⁵⁻¹⁷Rü yimá nane rü ngēxguma
chi tama nanatürüxü natanügu naxāxgu
i ngēma maxpúnetapexegüwa chibüexü
rü ngēmaäcü norü

tupanachicünañāgüxü icuaxüüñgüxü,

rü chi tama nagu yaxoōxgu i ngēma

Iraēanecüāñgüarü tupanagüneta,

rü chi tama toguexü yapuxmaxgu,

rü chi taxúemaxā nachixecümagu,

rü ngēxguma chi texé diērucax

nüxna caxgu rü nüma rü tama

norü diēruchicüxü tümaarü

ngēmaxñcax ñacaxgu,

rü chi tama texéaxü nangíxgu,

rü chi tüxü nachibüñcēgu ya yíxema

taiyaxe,

rü chi tüxü naxüxchirugu ya yíxema

ngexchiruxe,

rü chi taxúemaama guxchaxü

naxüxgu,

rü chi ngearü üētüñcüma diēru

ngíxü inaxāxgu,

rü chi chorü mugüga naxñügu rü

nagu namaxügu,

rü nüma rü taxütāma nanatüarü
chixexügagu nayu. Rü tá namaxü.

¹⁸Natürü ya yima nanatü rü norü

chixexũgũgagu tátama nayu erü nachixecüma rü nangĩx rü chixexũ naxü i natanüxũgũtanüwa. ¹⁹Rü pema tá choxna peca rü ñaperũgũgü tá: ‘¿Tũxcũũ ya yimá nane rü tama nanatüarü chixexũgagu napoxcu?’, ñapegürũgü tá. Dücax, rü tá pexũ changãxũ. Erü yimá nane rü aixcüma mexũ naxü rü nayanguxẽxẽ ga chorü mugü rü nagu namaxũ. Rü ngẽmacax taxucürüwama nanatüarü chixexũgagu nayu. ²⁰Rü yíxema chixexũ üxexicatama tá tixĩ ya tũmaarü chixexũgagu poxcúxe. Rü nüma ya yimá nane ya mecü rü taxütáma nanatüarü chixexũ naxütanü. Rü wüxi i papá i mexũ rü taxütáma nanearü chixexũ naxütanü. Rü yíxema mexũ úxe rü tá tanayaxu i tũmaarü ãmare naxcax i ngẽma mexũ i taxüxũ. Rü yíxema chixexũ úxe rü tá tanayaxu i tũmaarü poxcu naxcax i ngẽma chixexũ i taxüxũ.

Tupana rü nanapoxcue i duũxũgü i ngẽma ñuxácü nax namaxẽxũãcütama

²¹Natürü ngẽxguma wüxi ya yatü ya noxri chixri maxücü rü nüxũ naxoxgu i nacüma i chixexũ, rü naga naxĩngu i ngẽma chorü mugü, rü aixcüma mexũ naxũxgu rü tá namaxũ rü taxütáma nayu. ²²Rü guxũma i norü chixexũgü rü choma rü tá nüxũ nüxũ icharüngüma, rü nüma rü tá namaxũ erü nayanguxẽxẽ i chorü mugü. ²³¿Rü pema nagu perüxĩnũegu rü chataãxẽxũ i ngẽxguma nayuxgu i duũxũ i chixri maxũxũ? Pemaxã nüxũ chixu rü tama chataãxẽ. Rü ngẽma choma chanaxwaxexũ nixĩ nax chauxcax natãeguxũ, rü nüxũ naxoxũ i ngẽma nacüma i chixexũ nax

nüxũ nangexmaxũcax i maxũ. ²⁴Natürü ngẽxguma chi wüxi i duũxũ i mea maxchirẽxũ nüxũ rüxoxgu nax mea namaxũxũ, rü naxüãxgu i guxũma i chixexũ i tama namaxã chataãxẽxũ ¿rü namexũ yixĩxũ nax tama napoxcuxũ? Rü pemaxã nüxũ chixu rü tá napoxcu. Rü guxũma ga yema mexũ ga noxri naxüxũ rü choma rü tá nüxũ icharüngüma. Rü nüma rü tá nayu nagagu i ngẽma norü chixexũgü. Rü choma ya Cori ya Tupana nixĩ i ngẽma ñachaxũ.”

.....

Tupana rü Echequiémaxã nüxũ nixu nax ñuxácü tá Tírucüãxgüarü ãẽxgacüxũ napoxcuxũ

28 ¹Rü nüma ya Cori ya Tupana rü chomaxã nidexa rü ñanagürü choxũ: ²“Cumax, Pa Echequiéx irü ñacuxũ tá nüxũ ya ñane ya Tírucüãxgüarü ãẽxgacü! Rü choma ya Cori ya Tupana rü ñachagürü: ‘Cumax, Pa Tírucüãxgüarü ãẽxgacüx, rü cugü quicuaxüxũ rü cugü ícurütupanaxũ. Rü ngẽmacax curü tupananetachicawa curüto, rü cuxcax rü taxucürüwa curü uanügü cuxũ narüporamae erü márcutüwa cungexma. Natürü i cumax rü tama wüxi i tupana quixĩ, rü wüxi i duũxũmare quixĩ woo nagu curüxĩngu nax curü tupananetaarü cuax cuxũ ngẽxmaxũ.

⁴Rü cuma rü ngẽma curü cuaxmaxã rü ngẽma cucüma i mexcüraxũmaxã cuxũ natauxcha nax cunanutaquexexũ i muxũma i curü ngẽmaxũgü. Rü ngẽmaãcü úirumaxã rü diërumümaxã cunapagüxẽxẽ i ngẽma curü

diêruchixûgû. ⁵Rû ngêma nûxû nax cucuáxû nax ñuxácû cutaxexû rû ngêmagagu nimu i curû ngêmaxûgû. Rû ñuxma rû ngêma curû ngêmaxûgûmaxâ cugû quicuaxûxû. ⁶⁻⁷Rû ngêmacax i choma ya Cori ya Tupana nax chixîxû rû ñachagürû cuxû: ‘Rû ñuxma nax cugûgu curûxîñûxû rû wûxi i curû tupananaetarû cuax nax cuxû nangexmaxû, rû ngêmacax to i nachixûanecûâx i duûxûgû i chixecûmaxû tá cuxcax nua chamugû. Rû norû taramaxâ tá cuxcax ínayaxüachi. Rû ngêmagûpexewa rû taxuwatâma name i ngêma curû cuax rû curû ngêmaxûgû’”, ñanagürû ga Cori ya Tupana.

.....

**Ngechaûgaâcûma Tîrucûâxgûarû
âêxgacûcax nawiyae**

¹¹Rû nûma ga Cori ya Tupana rû chomaxâ nidexa rû ñanagürû choxû: ¹²“Cumax, Pa Yatûx írû ngechaûgaâcûma Tîrucûâxgûarû âêxgacûcax nawiyae rû ñacuxû tá nûxû: ‘Rû ñanagürû ya Cori ya Tupana cuxû: Cumax, Pa Âêxgacûx, rû duûxûgûpexewa rû cumexechi rû meama cungâxâê. ¹³Rû noxri ga cumax rû wûxi ga nachica ga mexechixû ga Edêûrûxû choma cuxcax chamexêêxûwa cuyexmachirex. Rû cuma cungâxâxê ga naguxûraxûcû ga nuta ga ngâxâêruûgû ga rubí rû crisólitu, rû yáde rû topáchiu, rû cornalína rû yáspe, rû chafêru rû granáte rû esmeráda. Rû yema curû ngaxâêgû rû cuxmachinûgû rû úirunaxcax nixî. Rû guxûma ga yema curû ngaxâêxûgû rû marû cuxcax

ínamemare ga yexguma noxritama cungoxgu. ¹⁴Rû choma rû wûxi ga chorû orearû ngeruxû ga daxûcûâxmexêwa cuxû chayexmaxêxê nax cuxna nadauxûcax. Rû wûxi ga maxpûne ga choma chaxûünexênewa cuyexma. Rû ngextá ícuxûxûwa rû ñoma woramacuritanûgu ícuxûxûgurûxû cugû quixîxêxê. ¹⁵Rû yema cucûma rû meama iniwexchirex ga yexguma noxri cungoxgu ñuxmata yema ngunexû nax cuwa nangóxû ga chixexû. ¹⁶Rû ngêma nax cumuarû ngêmaxûâxûchixûgû cutoôxê rû ngêmacax chixexûgu cungu. Rû yemagagu chaugûxûtawa cuxû íchatâxûchi nawa ya yima chorû maxpûne. Rû ngêma chorû orearû ngeruxû i daxûcûâx ga cuxna dauchiréxû rû cuxû ínamuxûchi nawa ga yema nachica ga ngóonexû ga nawa cuyexmaxû. ¹⁷Rû yema nax cumexechixûgû cugû quicuaxûxû rû yemacax cuxna chanayaxu ga curû cuax. Rû yema nachica ga mexechixûwa cuxû charûtáe nax wûxi i cugûruxû quixîxûcax napexewa i ngêma to i nachixûanecûâx i âêxgacûgû’”, ñanagürû ga Cori ya Tupana!

.....

Cárnérugûarû dauruxû ya mecû

34 ¹¹Rû choma ya Cori ya Tupana rû nûxû chixu: “Rû chomatátama namaxâ ichacuax rû tá nûxna chadau i ngêma chorû duûxûgû. ¹²Rû ngêxgumarûxû ya yimá mecû ya carnérugûarû dauruxû rû naxcax naxoegaâxê i norû carnérugû i ngêxguma nawoonemaregu, rû

ngëxgumarüxü nixĩ i chomax i naxcax
chaxoégaãëxü i ngëma chorü duüxügü.
Rü tá chayagagü i ngextá
ínawoonexüwa, rü ínaxëanexüwa, rü
buanecü ítaxüwa. ¹³Rü ngëma to i
nachixüanegü i nagu nawoonexüwa rü
tá chayagagü rü wüxigu tá
chanangutaquexexëxë, rü norü
naanewatátama chanagagü. Rü ngëma
norü naane i Iraéanearü m̃xpúnegüwa
tá chanamugü nax ngëma
nachibüexüçax rü natügüwa
naxaxegüxüçax. Rü ngëmaäcü waixümü
i mexü íngexmaxüwa tá nangexmagü i
ngëma chorü duüxügü.”

.....

¹⁷Rü choma ya Cori ya Tupana rü
ñachagürü: “¡Iperüxĩnue, Pa Chorü
Duüxügü i Iraétanüxü! Pema i chorü
duüxügü nax pixigüxü rü tá pexü
íchapoxü nüxna i ngëma togü i chixri
pemaxá icuaxgüxü. Natürü i nümagü rü
tá chanapoxcue”, ñachagürü.

.....

Naxchinaxá ya ipagünechiga

37 ¹Rü nüma ya Cori rü chaugu
naxüxmex rü choxü
naporaxëxë namaxá i norü pora. Rü
yema Naãxë i Üünexü rü chomaxá
ínacuax, rü wüxi ga metachinüxü ga
naxchinaxámaxá napaxüwa choxü naga.
²Rü nüma ga Cori ya Tupana rü
natanügu choxü nixügüchigüxëxë ga
guma naxchinaxägu ga yema
metachinüxüwa namaxá napaxüne. Rü
namuxüchi natürü nipagümare. ³Rü
yexguma ga nüma ga Cori ya Tupana rü
choxna naca rü ñanagürü: “¿Cuyaxõxü
yixixü i cumax, rü daa naxchinaxägu rü

tá wena namaxëxü?” ñanagürü. Rü
yexguma ga chomax rü chanangäxü rü
ñachagürü: “Pa Corix, cuxicatama nüxü
cucuax i ngëma”, ñachagürü. ⁴Rü
yexguma ga nüma ga Cori ya Tupana rü
ñanagürü choxü: “¡Chauégagu namaxá
idexa ya daa naxchinaxägu! Rü
ñacugürü tá nüxü: ‘Pa Naxchinaxägu ya
Ipagünex irü iperüxĩnue i ñaa Cori ya
Tupanaarü ore! ⁵Rü nüma ya Cori ya
Tupana rü ñanagürü pexü: Rü pegu tá
chanaxücuxëxë i maxü nax
pingüätanücüxüçax rü wena
pemaxëxüçax. ⁶Rü wena tá chanaxüxëxë
i perü tarumagü, rü tá pexü
chaxümachi, rü tá pexü
chaxüxchaxmüxü, rü tá pexna chanaxá i
perü ngüäcüxü nax wena pemaxëxüçax.
Rü ngëxguma i pema rü tá nüxü
picuaxächie nax choma chixixü ya Cori
ya Tupana’”, ñanagürü. ⁷Rü yexguma
ga choma i Echequé rü yema Cori ya
Tupana chomaxá nüxü ixüxüäcü guma
naxchinaxägümaxá nüxü chixu. Rü
yexguma namaxá íchidexayane rü nüxü
chaxĩnü ga nax naxixäächianexü. Rü
guma naxchinaxägu rü inanaxügü nax
wüxichigü nügüçax naxixü. ⁸Rü nüxü
chadau ga ngürü nax yatarumaãxü rü
naxámachixü rü naxäxchaxmüxü.
Natürü nangearü maxüãxgüxü. ⁹Rü
yexguma ga nüma ga Cori ya Tupana rü
ñanagürü choxü: “¡Rü chauégagu
naxcax naca ya buanecü i maxü nawa
ngëxmacü, rü ñacuxü tá nüxü: ‘Pa
Buanecü i Guxücüwawa ne Ücüx irü
nua naxü nax cunamaxëxëxüçax i ñaa
naxüne i yuexü!’” ñanagürü ga Cori ya
Tupana. ¹⁰Rü yexguma ga chomax rü
Cori ya Tupanaégagu guma

buanecūmaxā chidexa yema nūma
 choxū namuxūrūxū, rü guma buanecū
 rü ínangu rü yema naxūnegūgu naxūcu.
 Rü nūma ga yema naxūnegū rü
 wenaxarū namaxē rü inachigū. Rü
 yemaacū namuxūchi ga yema
 írūdagūxū. ¹¹Rü yexguma ga Cori ya
 Tupana rü ñanagürü choxū: “Rü ngēma
 Iraétanūxūgū rü daa naxchināxāgürūxū
 nixīgū. Rü nügūmaxā ñanagürügū: ‘Rü
 yixemagū rü ñoma naxchināxāgū ya
 ipagünerūxū tixīgū erü nataxuma i tórü
 ngūxēerūxū, rü ngēmacax tagutāma
 wenaxarū tachixūanecax tawoegu’,
 ñanagürügū. ¹²Natürü i choma rü cuxū
 chamu nax chauégagu namaxā
 quidexaxū irü ñacurügū tá nüxū! ‘Rü
 nūma ya Cori ya Tupana rü ñanagürü
 pexū: Pa Chorü Duūxūgū i
 Iraétanūxūgūx, rü tá pexū
 íchanguxūxēxē nawa i ngēma
 nachixūanegū i nagu pepoxcuxū, rü tá
 perü naanecax pexū chawoeguxēxē.
¹³Rü ngēxguma choma ngēmaacū pexū
 charüngūxēēgu nax ípenguxūxūcax
 nawa i ngēma nachixūanegū, rü tá nüxū
 picuaxāchitanū, Pa Chorü Duūxūgūx,
 nax choma yixīxū i perü Cori ya
 Tupana. ¹⁴Rü choma rü tá pexna
 chanamu i ngēma Chauāxē i Üünexū, rü
 pema rü tá íperūdagū. Rü tá perü
 naanewa tátama wena pexū
 changexmagūxēxē. Rü ngēxguma tá nixī
 i nüxū pecuāxū nax choma ya Cori ya
 Tupana chixīxū i pemaxā nüxū chixuxū
 i ngēma, rü choma nixī ichayanguxēxū.

Rü choma ya Cori ya Tupana nixī i
 ngēma ñachaxū.’

.....

²⁴Rü yimá chorü duū ya Dabítaxa tá
 nixī ya chorü duūxūgüaru āēxgacū ixīcū
 rü nüxica tátama nixī i norü dauruxū
 yixīxū. Rü nūmagū rü tá chauga
 naxīnue rü tá nagu namaxē i chorü
 mugū rü ucuxēgū. ²⁵Rü nūmagū rü
 nawa tá namaxē i ngēma nachixūane ga
 norü oxigū nawa maxēxū ga chorü duū
 ga Acóbuna chaxāxūwa. Rü ngēma tá
 nixī i guxūgutāma nangexmagūxū i
 nūmagū, rü naxacūgū, rü nataagū. Rü
 yimá chorü duū ya Dabítaxa tá nixī ya
 guxūgutāma norü āēxgacū ixīcū. ²⁶Rü
 ngēma chorü duūxūgūmaxā tá
 chanaxuegu nax norü uanügū namaxā
 rüngūxmüexūcax, rü ngēmaacū aixcūma
 tá nataāxēgūxūcax. Rü ngēma namaxā
 chaxueguxū rü tagutāma inayacuax. Rü
 choma rü tá nüxū charüngūxēxē nax
 yamuxūcax. Rü natanūwa tá
 chanangexmaxēxē ya chopata ya
 üünene nax guxūgutāma ngēma
 nangexmaechaxūcax. ²⁷Rü choma rü
 natanūwa tá changexma. Rü choma tá
 nixī i norü Tupana chixīxū rü nūmagū
 rü tá chorü duūxūgū nixīgū. ²⁸Rü
 ngēxguma yima chopata ya üünene
 natanūwa ngēxmagu, rü ngēma togū i
 nachixūanegū rü tá nüxū
 nicuaxāchitanū nax chanadexū i ngēma
 Iraétanūxū nax chorü duūxūgū i üünexū
 yixīgūxūcax.”

.....